

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Sorsjegykölcson. (Jeszenszky N. B.) — Egyházi igazságszolgáltatás és törvénykezés a zsinat előtt és a zsinat után. (Varga Pál.) — A dunántúli egyházkerületben szönyegen levő másodtanítói kérdéshez. (Kund Samu.) — Belföld. — Külföld. — Vegyesek. — Pályázatok.

Sorsjegykölcson.

A legutóbbi év. ref. konventen a közalap gyarapítása czéljából a sorsjegykölcson eszméje vetettet fel, mi az indítványozó Tisza Kálmán szerint egyházunk javára is, s így közösen lenne megvalósítandó. E végett egy közös értekezlet is tartatott, mely az ügy szorgalmazására bizottságot választott: — el lehetünk tehát késztilve, hogy a sorsjegykölcson kérdése, mint a nálunk is hangoztatott és szükségesnek érzett közalap létesítésének egyik módozata felett a legközelebbi zsinaton nyilatkozni és határozni fog kelleni. Azért a sorsjegykölcson kérdésével, mint zsinati tárggyal nem leend felesleges dolog e lapokban is foglalkozni.

Nem kívánok ez ügynek finanziaális oldalára reflektálni s még kevésbé döntő érvekül felhozni, hogy: „van már bankház is, mely hajlandó volna velünk üzletbe bocsátkozni s hogy nemcsak ezereket, de milliókat is fog eredményezhetni ez ügylet egyházunknak,“ mert igénytelen nézetem szerint ez mellékes dolog ott, hol — egy vallás-erkölcsi intézmény által követendő eljárásról, műveletről van szó és pedig daczára annak, hogy ez ügylet csupán anyagi érdekeit látszik érinteni egyházunknak.

Nem tehetek róla, de az egyház által minden esetben, minden téren — az anyagiak terén is — követendő főszempontul a vallás-erkölcsit óhajtom, a mit a szándékolt sorsjegykölcson ügyletnél, sajnos, mellözve látok. Bizonyára nemcsak „kegyes óhajtás-képen,“ hanem követendő vallás-erkölcsi *elv* gyanánt hangoztatta Mesterünk: „keressétek *először* Istennek országát és mindazok (t. i. az elébb említett anyagi *sükséges* dolgok) megadatnak nektek.“ Vagyis ha a közalap létesítése körül is a vallás-erkölcsi szempont leend az irányadó, ha e művelet a vallás-erkölcsi elv követelményeinek *teljesen* meg fog felelni, — t. i. nem csupán czél, de eszközök tekintetében is: — ugy

biztosak lehetünk a felől, hogy egyházunk *valódi* sükségleteinek fedezésére a netán sükséges ezerek söt milliók is be fognak folyni. Ellenben ha a vallás-erkölcsi szempontot figyelmen kívül hagyjuk, a netán rendelkezésünkre álló milliókkal sem fogjuk előmozdíthatni egyházunk javát, mert mint ugyancsak Idvezítünk mondja: „Mit használ valakinek, ha mind e világot megnyeri is, ha az ő lelke megbüntettetik,“ vagyis mit használna egyházunknak a sok millió, ha ennek megszerzése körül vallás-erkölcsi szellemének meg nem felelő módokat és utakat követ.

Igen: a sorsjegykölcson ellenkezik keresztény vallásunk szellemével, mely az anyagi dolgok tekintetében is nem a vak *sorsra*, a véletlenre utalja hivat, hanem Isten bölcs és jóságos gondviselésére; ezen *élő hiten* alapszik Krisztus egyháza, ezen *élő hit* eszközlí azt, hogy a hivek nemcsak a léleknek, de a testnek is sükséges javakban részesíttetnek. (Luk. 12. 31. 32.)

A sorsjegykölcson ügylet a vaksorsra, a szerencsére alapítván működését s ettől tévén függővé sikerét, ellenkezésbe jut az Isten által megállapított *erkölcsi* világrenddel is, mely szerint az anyagi javak megszerzésének egyedüli helyes eszköze a munka (I. Móz. 3. 19.), s mely szerint a valódi boldogító jutalom és istenáldás egyedül a munkásságnak eredménye (zsolt. 128. 2.). Azért nem tudom helyeselni, ha az egyházak anyagi helyzetök javítása czéljából sorsjátékhoz folyamodnak; de elnézni inkább vagyok hajlandó az egyes egyházaknál ezt a vallás-erkölcsi elvvel meg nem egyező boldogulási módot, mint az egyeteméül, mely mint az egyes egyházaknak *képviselője* nagyobb *felelősséggel* tartozik a vallás-erkölcsi elv megőrzéseért s mint *magasabb egység* kell, hogy *magasabb színvonalán* álljon a vallás-erkölcsi eszme megvalósításának bármely ténykedéseire nézve, mint a neki alárendelt egyes egyházak.

Ha már az egyes egyházakban divattá vált

sorsjátékok közegyházunk vallás-erkölcsi „erős várán“ veszélyes réseket ütöttek is, legalább ne engedjük, hogy az ellenség a főkapun mintegy muzsikaszóval vonuljon be, pedig ezt teszi, ha már az egyetem is hódol a sorsjáték csábító szíréjének. A sorsjegykölcsön ama veszedelmes trójai faló, melynek kedvéért *tágitanunk* kell a hivek lelkiismeretén, hogy befogadhassa a sorsjegykölcsön eszméjében rejlő s a keresztény vallás-erkölccsel ellenkező ama elveket: „szükség törvényt ront“ s „a cél szentesíti az eszközöket.“

Vagy talán a „gyengébbek“ kedvéért el lehet és el is kell tekintenünk a vallás-erkölcsi elv ily szigorú és merev alkalmazásától, mely szerint az egyházi czélokra rendezett s különösen tombolával összekötött multságokat sem lehetne helyeselnünk. Nem vagyok annyira rigorosus, hogy ilyesmit, mi „a gyengébbek“ megadóztatási módjának s a „jó kedvű“ adakozás egyik alsóbb nemének tekinthető, feltétlenül elítélni tudnék; csak azt nem találok igazolva, ha nem csupán egyes tagok, hanem az egyházegyetem, mint ilyen folyamodik a gyengébbek e csalétkéhez s ezzel mintegy „in capite“ gyengeségének jelét adja.

A sorsjegykölcsön eszméje azonban nemcsak általában keresztény vallásunkkal ellenkezik, de nem felel meg különösen protestáns egyházunk elveinek sem.

A kik a sorsjegykölcsön eszméjét pártolják, hivatkoznak a Bazilika sorsjegyekre, s azt mondják: „miért ne tehetnők ugyanazt mi is?“ Azonban a kik ezt mondják, elfeledik, hogy van eset: „midőn ketten cselekszik ugyanazt, nem mindig ugyanaz.“ S ez eset forog fenn a jelenben is. A r. *kath.* egyház ugyanis, ha sorsjegykölcsönt bocsát ki, azt mondhatja, hogy azon juhok is hozzá tartoznak, melyek még az aklon kívül más felekezetek egyházaiban tévelyegnek s így jogot formálhat azon csipetnyi gypajuhoz is, mit a más felekezetbeliek a Bazilika sorsjegyek vásárlásával az egyedül üdvezítő, egyedül valódi *egyetemes* egyház oltárára — nem ugyan áldozatképen, de — a jó szerencse reményében összehordtak (a mi egyébiránt a külsőséget kultiváló r. *kath.* egyházban egyre megy s egyképen használ).

Mi protestánsok azonban a felekezeti ség elvét vallván, igényeinket kénytelenek vagyunk sokkal szűkebb körre t. i. csupán felekezetünk körére szorítani. Ezen felekezeti ségi elvnel fogva el kell ismerünk ugyan más felekezetek jogosultságát, sőt szükségét is, de ezen *erkölcsi* adózásan felül valamint mi nem tartozunk másoknak, úgy nem szabad *számítanunk* más felekezetbeliek másnemű, anyagi támogatására, a mely gyanunak méltán kitennök magunkat, ha a sorsjegykölcsönt választanók egyházi közalapunk létesítésének egyik módozata gyanánt. Hogy miért, úgy hiszem mindenki könnyen belátja.

Elégedjünk meg azzal, hogy a sors a Baldácsyalappal mintegy revanchéval szolgált prot. egyházunknak a — Bazilika sorsjegyekért, ámbár — netáni félreértés kikerülése tekintetéből — meg kell jegyeznem, hogy e szerencsét nem sorozom holmi sorsjegykölcsön féle kategóriába, hanem analog esetnek tar-

tom ama pogány századoséval, ki a zsidókat pogánylétére is szeretvén, nekik zsinagógát épített s kit Jézus is megdicsért.

A sorsjegykölcsön eszméje ellenkezik elvégre prot. egyházunk önkormányzati elveivel is. Tudjuk, hogy autonomiánk csak úgy valódi, ha minden idegen befolyástól ment, ha mind szellemi, mind anyagi tekintetben független. Régente az állam és egyház már csak azért sem birhatott önkormányzattal, mert az állam az egyházat anyagilag s az egyház viszont az államot szellemileg befolyásolta. Így van ez hazánkban a r. *kath.* egyházzal mai napig is. Protestáns egyházunk is a mint nagyobb és nagyobb mértékben kezdi igénybe(?) venni az állam segélyét, hovatovább függésbe is jut tőle. De ezt még sem találok oly veszedelmesnek és kompromittálónak egyházunkra nézve, mint ha *egyeseknek* — értem nem felekezetbelieknek — *agit* adunk arra, hogy felekezeti céljainkra — bármily uton-módon — adózzanak. Nem látjuk-e be, hogy ez egyenes jogczím idegeneknek a protestáns egyház tiszteletbeli tagságára s hogy ezzel egyházunk — a minek úgy is sokan tekinteni szeretik — *egyletté* devalválódik? Bizony kevés ambítiót helyeznek protestáns autonomikus voltukba azon uraink, kik a sorsjegykölcsönt pártolják s méltán azon gyanunak teszik ki magukat, hogy inkább eltitrik, hogy keresztény vallásunk és prot. egyházunk elvei sérelmet szenvedjenek, csak hogy anyagi támogatásukra minél kevésbbé szoruljon az egyház. „Jókedvű adakozás,“ valódi áldozás helyett, ily kétes értékű s a játék szenvedélyt fokozó módhoz folyamodni annyi mint: „superos si nequeo, Acheronta movebo,“ s ily módon orvosolni a bajt: „pejor medicina morbo.“

Jeszenszky N. B.

Egyházi igazságszolgáltatás és törvénykezés a zsinat előtt és a zsinat után.

Az országban mindenfelé azon panaszkodnak, hogy a vasut és villám e századában az igazságszolgáltatás, a törvénykezés ólomlábakon jár, vagy divatját multa döcögős fatengelyű szekéren és oly lassan, hogy gyakran egy ügy lebonyolítása egy ember élet hosszát tart. Az állam kormánya e tekintetben szebb jövővel kecsegtető reformokat ígér. Nektünk is ígérve van jövő évre reformzsinat, mert a lassuság és a mai rendezetlen állapot megöloje a fejlődésnek, az egészséges egyházi közéletnek, közszellemnek. És mi ez összetulendő zsinattól az egyházi élet terén — az egyházi élet dogmatikai és liturgiai mezejét kivéve — üdvös, mélyreható reformokat várunk is, mert nektünk reform és nem kodifikáló zsinatra van szükségünk, mert ha lényegében minden marad a régi, úgy szegények lévén, a zsinatra kiadott egyetlen egy kr. is kidobott pénz.

Reformot igényel és pedig sarkalatos reformot, az egyházi igazságszolgáltatás és törvénykezés. Jelenlegi egyházi igazságszolgáltatásunk és törvénykezésünk

alaphibája a lassuság. Ez a lassuság számtalan helyen teljesen felforgatott mindent, kiélte a buzgóságot, s helyébe a közönyt ültette úgy fenn, mint lenn, mert elvégre is az egyházi igazságszolgáltatás és törvénykezés elé tartozó dolgok azok, melyeknek évről évre való huzása - halasztása által a kedélyek pro és contra annál inkább felhecczelődnek. A vizsály az egyenlenség annál mélyebben veri le gyökerét a gyülekezet minden rétegébe. E lassuság eszközölte azt, hogy a perlekedő felek az egyházi törvényszéket nem is tartják komoly tövényszéknek, hanem csak olyan valaminek, a hol ügyüket elhúzhatják ad graecas calendas, míg maguk is beleunván a perlekedésbe tulajdonképen maguk intézik el jól rosszul ügyeiket; hogy utóbb újra perlekedjenek ugyanazon dolog felett. E téren szükséges reform ez egyetlen szóban van kifejezve: gyorsaság.

Az egyházi igazságszolgáltatás és törvénykezés mai lassuságának két oka van; az első ok magukban az ügyes-bajos dolgokat elintézni hivatottakban van. Ezen okról szólni nem akarok, mert kivételek vannak. A másik ok a mostani törvényben rejlik. Ma nálunk dunántúli a legeslegegyszerűbb ügynek lebonyolítására is legkevésbé két év kell! De hátha az ügy kissé bonyolult, vagy valamely felsőbb forum visszavevői, a mikor újra kezdődik előlről? Évek hosszú sora! Állításomat igazolja a gyakorlat!

Minden előforduló ügyben az esperességi gyűlés tartozik a beadott jelentést tárgyalni. Ezután az esperességi gyűlés kikitül békéltető bizottságot, mely a következő — leggyakrabban a következő évi — esperességi gyűlésnek adja be jelentését, mely újra tárgyalatik s ha a békéltető vizsgáló bizottságnak békét eszközölni nem sikerült, ekkor kimondatik a perreutasító végzés. Ekkor kezdődik a perfolyam s míg a harmadik forumtól a végérvényes ítélet lejő, újabb egy év telt el. Összesen 2—3 év. Ez az eset azonban a legkedvezőbb, feltéve, hogy vissza nem lőn vetve egy forumról sem. Megtörténik, hogy a jelentés októberben nyújtatik be, ekkor a következő év júniusában tartatni szokott esperességi gyűlésig még csak nem is tárgyalatik a jelentés!

Ki ne látna be, hogy az igazságszolgáltatás és törvénykezés ilyen hosszadalmas formáján okvetlenül javítani kell, ha azt nem akarjuk, hogy gyülekezeteinkben minden rend, béke, nyugalom, felsőbbség iránt való tisztelet és bizalom föl forgattassék? Ide reform kell! Gyorsítani kell az eljárást!

Léptet-e ez ügyben a zsinat reformot életbe? Javit-e az igazságszolgáltatás és törvénykezés e lassuságán a zsinat? Meggyorsítja-e az eljárást? Az eddig kezeim között levő zsinati előmunkálatokból azt látom, hogy nem. A mi eddig hosszadalmassá tette az eljárást, az ezután is megmarad.

Az egyetemes zsinati bizottság zsinati előmunkálata II. Egyházi alkotmány 44. § g. és h. pontok alatt, úgyszintén a dunántúli kerületi zsinati bizottság zsinati előmunkálata 65. § g. és h. pontok alatt a gyülekezetek körében felmerülő ügyes-bajos dolgokat ezután is az esperességi gyűlés plenuma elé vinni

határozza. Tehát a lebonyolítás egyáltalán gyorsítva nem leszen. Sőt ha az érintett akár egyik akár másik zsinati előmunkálat §-a említett pontjai után olvassuk a törvénykezéssről szóló §-okat, önkénytelenül kérdezhettük, quid nunc? Nem vagyunk képesek elképzelni, hogy a zsinat után egy ügyes-bajos dolog meddig húzódhatik el. Én azt hiszem, hogy még tovább, mind eddig. Én az említett § g. és h. pontját, mely a törvénykezéssről szóló §-okhoz vág legközelebb, a törvénykezéssről szóló §-okkal összehajtogatva nem látom. Nem látom kikerülve az említett 44. § g. és h. vagy a 65. § g. és h. pontja miatt azt sem, a mit az egyetemes zsinati előmunkálatok előszavában olvasok: „Figyelembe vétetett, hogy ne bélyegeztethessék meg valaki már előre nyilvános közgyűlési tárgyalások által“, míg az egyet. zsin. előmunkálatok II. Egyházi alkotmány 44. § g. és h. pontja, úgyszintén a dunántúli — kerületi zsinati előmunkálatok 65. § g. és h. pontja alatti dolgok az esperességi nyilvános közgyűlésen per longum et latum tárgyalatnak. Sem a gyorsaság az eljárásban elő nem mozdítatik, sem a megbélyegzés el nem kerültetik, ha így marad meg s így leszen belőle törvény.

E kettős indokból kiindulva igénytelen nézetem a következő. Az említett § g. és h. pontja tétessék át az egyházmegyei tanácsról szóló szakaszba vagyis az egyetemes zsinati előmunkálatok II. Egyházi alkotmány 57-ik, a dunántúli zsinati előmunkálatok 75. §-ba. Mindkét előmunkálat szerint az egyháztanácsnak adatik jog a gyülekezet körében felmerülő vizsályok elintézésére a gyűlésen kívül. Hát az egyházmegyei tanácsot miért ne illetné meg ugyanaz az egyházmegyére nézve? Az egyházmegyei tanács, mely kevés számú tagból áll, könnyebben összehívható, mint a közgyűlés és annyszor a hányszor a fenforgó ügy érdeke követeli. Hiszen most a lassuságnak egyik oka az is, hogy rendkívüli gyűlést nem akarnak minduntalan összehívni. Az egyházmegyei tanács állandó essperességi gyűlésnek volna tekintendő. „Az egyházmegyei tanács 15—30 nap alatt tárgyalná a beadott jelentést, a békéltető-vizsgáló bizottságnak 30 nap alatt beérkezett jelentését 15—30 nap alatt újra tárgyalná és szükség esetén kimondaná a perreutasítást, határnapot tűzve ki a kereset beadására, áttéve az iratokat a törvényszék elnökéhez, további eljárás végett a törvénykezési §§-ok értelmében, miként az a zsinati előmunkálatokban van. Így három hónap alatt megkezdődhetnék a perfolyam, vagyis a törvényszéki eljárás.

Szerintem így volna összegegyeztetve az említett paragrafus g. és h. pontja a törvénykezési §§-kal. Meglehet azonban, hogy csak én nem látom az összefüggést világosan. Azért köszönettel fogom venni a felvilágosítást, különösen pedig azt, ha valaki meggyőzne arról, hogy a zsinat után a törvényekben benn rejelő okoknál fogva, bármily ügy gyorsabban leendő lebonyolítva mint eddig, mert igaz az a mit I. Kor. 12, 26. 27. olvasunk, mert igaz az, hogy a közjó az egyesek jólétéből, boldogulásából áll elő, s az

egyházi közszellemet az egyes gyülekezetekben élő szellem képezi, alkotja, ha ez egészséges, egészséges amaz is, ha ezt nem gyógyítjuk, amazt hiába gyógykezeljük.

Varga Pál,

k. főgyógyász helyettes-lelkész.

A dunántúli egyházkerületben szőnyegen levő másodtanítói kérdéshez.

Oly kérdésben kérek a szerkesztőségtől egy pár lapnyi tért, mely minket dunántúliakat érdekel csak. A ki nem dunántúli, bátran olvasatlan hagyhatja ezt a „különlegességet.“ De nálunk Dunántúl e kérdés most sűrű, bár nem nagy hullámokat ver fel, foglalkoznak vele a tanítói értekezletek. Jegyzőkönyveik révén az esperességek elé kerül. Mivel a tanítói értekezletek elé a kerületi népiskolai bizottság elnöke hozta azt, valószínű, hogy maga ezen bizottság is belemélyed abba. A kerületi közgyűlés állandó választmányához utasította tavaly, s ennek véleményes jelentését ez idén bevárja. A kerületi gyámolda igazgatósága 1888. évben hozta szőnyegre, és a maga mihez tartása végett, annak eldöntését várja. Tant de bruit!

Nem is hoznám e kérdést itt szőnyegre, ha remélhetném, hogy az „evang. népiskola“ legközelebbi száma augusztus első felében megjelenik, ha szükségesnek nem tartanám a Dunántúl közfigyelmét arra fordítani, hogy a kérdés eredeti kerékvágásából kikölkent és hogy ha oda vissza tereljük, ez által nem szenved sem a tanügy, sem a (másod) tanítói testület, sem a tanítói oklevél. Ezen utóbbi körülményeket e lap nyiltabb terén főképp azon jó tanító urak megnyugtatóására szeretném elmondani, a kik mindenben a mi nem úgy történik, a hogyan ők gondolták, sérelmet, kicsinylést, mellőzést látnak és a kik közül sokan nem leendnek ott Bonyhádon. És most térjünk át magára a tárgyra.

A gyámoldai igazgatóság a számvevő kezdeményezése folytán 1888. (l. kgy. jk. 86. VIII. d) pontját) felkérte az egyházkerületet, hogy az egyházmegyékkel szabatosan határoztassa meg a kebelükben levő azon másodtanítói állomásokat, melyeknek tanítói — *gyámoldai kötelezettségek meghatározása tekintetében* — reudes tanítóknak tekintendők.

A kiinduló pont tehát a másodtanítók gyámoldai kötelezettségének szabatos meghatározhatása. Tekintettel a gyámoldai alapszabályok 2. §., 4. §. és 7. §-ára az egyházmegyéknek azt kellett volna e szerint kimondaniok: „a kebelemben levő N.-N.-i másodtanítói állomás gyámoldai kötelezettség tekintetében olyan, hogy a ki azt elfoglalja, — ha egy általán a gyámolda tagjai közé belépni akar — hivatalba lépésekor tartozik ez iránt szabályosan nyilatkozni, utóbb ezen intézetbe be nem léphet; viszont a kebelemben levő XX-i másodtanítói állomás olyan szegény javadalmú, hogy a ki azt elfoglalja, annak szabadságára kell hagyni, akár azonnal beiratkozni a gyá-

mol dai tagok sorába, akár utóbb, ha jövedelmezőbb állomást foglal el, mostani másodtanítói állomását gyámoldai kötelezettség tekintetében nem tartom rendes tanítói állomásnak.“

Igénytelen nézetem szerint a gyámoldai igazgatóság ily tartalmú határozatokat akart provocálni. Az egyházkerületi közgyűlés a gyámoldai igazgatóság indítványát elfogadván, utasította az egyházmegyéket, hogy a kebelükben találtató másodtanítói állások közül jelöljék ki azokat, melyeket rendes tanítói állomásokul tekintenek. A kerületi határozat szövegéből azonban, mint egyébkint magától bennértető, kimaradt „a gyámoldai kötelezettség meghatározásának tekintete,“ tehát az ok s czél megemlítése, melyből a határozat létrejött.

Midőn ezen végzés 1889-iki közgyűlésben felolvasatott, azonnal megeredt a vita széles mederben s általánosságban arról, elvileg minő állomások tekintendők rendes, melyek nem rendes másodtanítói állomásoknak, a kiindulási pont a gyámoldai tekintet egészen háttérbe szorult. A közgyűlés (jk. 125. p.) egy évre bezárta a zsilipeket; az esperességek részéről beérkezett jelentések oly megjegyzéssel adattak ki az állandó választmánynak, hogy ez a jövő kerületi gyűlésre véleményes jelentést terjeszzen be.

Évközben a kerület népiskolai bizottságának elnöke is jónak látta megkeresni az esperességeket, terjeszszék e kérdést a tanítói értekezletek elé; mert ezen ügyben, mely a tanítókat közlelől érdekli, jó lesz ezeknek véleményét is megtudni. A gyámoldai tekintetet ő sem említette fel, a minthogy ez nem is tartozik a népiskolai bizottsághoz. Kilátás van tehát arra, hogy ez a kérdés a népiskolai bizottság révén is a kerület elé terjesztetik. És miután az értekezletek jegyzőkönyvei az egyházmegyei közgyűléseken tárgyalattak, a kerületen megjelenendő esperességi képviselők alaposan megismerkedvén a kérdéssel s megfelelő utasítással elláttatván, szólhatnak majd Bonyhádon a tárgyhöz. A kérdés tehát itt elvileg — és hiszem tekintettel a kiinduló pontra gyakorlatilag is — a legbölcsebben fog megoldatni.

Vonatkozással ezen kiinduló pontra t. i. a másodtanítók gyámoldai kötelezésök tekintetere, a kérdés csomója igénytelen nézetem szerint nem ott rejlik, a hol némelyek, mint például a fehér-komáromi ev. tanító-egyesület is (lásd „Evang. Népiskola“ f. é. 7. és 8. számát) keresik, vajjon a másodtanító oklevéllel bír-e (ámbar tudom, hogy tanítói oklevéllel nem bír egyént tanítónak véglegesen alkalmazni nem lehet), nem is ott rejlik, vajjon a másodtanító a gyülekezet által választatik-e, még pedig élethossziglan; külön tanteremben s saját felelősségére tanít-e vagy sem. Az oklevél nem fizeti meg a gyámoldai tagsági díjat sem egyszermindenkorra, sem évenkénti részletekben; a külön tanterem nem ad külön jövedelmet; a saját felelősség terhe nem segíti hordozni a gyámoldai tagsági díj terhét! A kérdés súlypontja abban rejlik, vajjon a másodtanítói javadalmazás olyan-e, hogy a betevő falaton s a testre való szegényes, de tisztesség ruházaton kívül kerül-e belőle „egyebek“-re is?

Mely „egyebek“ közé az első helyre sorozom a gyámoldai tagsági díjat is.

A mely másodtanítói javadalmazás olyan, hogy ily egyebekre is kerül, azt gyámoldai kötelezhetés tekintetében is a rendes tanítói állomások közé soroznám. A mely másodtanítói állomás javadalmazása oly csekély, hogy a betett falaton s a testre valón kívül „egyebekre“ nem marad, a hol meg van a rendes tanítói titulus, de nincs meg a rendes tanítói vitulus: azt nem soroznám azok közé, melyek gyámoldai kötelezhetés tekintetében rendes állomásoknak tekintendők. Mert oly másodtanítót, kinek javadalma birja, felszabadítani arra, hogy utóbb midőn tán megvénhedett, vagy elbetegesült, a halál úgy szólván már torkára ült, minden pótfizetés nélkül, tán ép egyszer mindenkorra fizethessen a gyámoldába egyik napon, hogy már a másik napon kezdje onnan kiszedni a nyugdíjösszeget akár maga, akár családja: ez visszavétel volna a gyámolda jótékonyágával, áldásával. Viszont egy másodtanítót, kinek csupán csak a neve rendes tanító, csak a felelőssége s terhe a rendes tanítóé, de fizetése nem több mint a segédtanítóé, ki szegényes fizetésen tengődve éveken át szolgálja az egyházat azon reményben, hogy hét esztendő múltán csak megkapja majd Rákhelt, sujtani azzal, hogy midőn sorsa esik kiesebb helyen, ne lehessen többé tagja a gyámoldának, míg korra, oklevélre, hivatali teendőire nézve vele egészen egyenlő, fizetésre nézve pedig nálánál szerencsésebb társának, csupán azért, mivel segédtanító urnak hívták volt, ily akadály nem állja útját: az könyörületlen méltánytalanság, s injuria az Ur ama szolgája ellen. Azt pedig, hogy melyik másodtanítói javadalmazás, mit bir meg, megítélni első sorban s kiválóan az egyházmegyék illetékesek s képesek; mert egy forint ugyan mindenütt száz krajczár, de egyenlő takarékoskodás mellett is csak sokkal tovább éli be az ember, mint a másik vidéken száz krajczárral.

A gyámoldai igazgatóság jó mederben indította meg a dolgot, csak is ebben a mederben lehet a kérdést méltányosan megoldani. A gyámoldai igazgatóság 1888-iki indítványát legfeljebb azon — egyébként magától is értendő — hozzáadással toldanám meg, hogy ha neki kifogása volna az esperességek részéről beérkezett jelentések ellen, ezt a kerületi közgyűlés elbírálása s eldöntése alá bocsáthassa.

Kund Samu.

BELFÖLD.

A tolna-baranya-somogyi evang. egyházmegye f. évi július hó 16. és 17-ik napjain tartotta ez évi rendes közgyűlést egyik legtekintélyesebb és hitbuzgó egyházközségében, a Tolna megyei Sár-Szent-Lőrinczen, mely régi időktől fogva nevezetes helye ezen egyházmegyének. Elsőben is tiszta magyar gyülekezet, a honnan a hazai nyelvvel magyar vér — érzés és gondolkodás — szivárgott szét a jobbára német ajkú egész egyházmegyébe, úgy hogy tanítói, papjai családostól kiválók voltak mindenkor e tekintetben

más német ajkú egyházmegyebeliek közül. Magyar tűzhelyek ezek az idegen ajkú oázokban. Itt ringott — mint jeles főesperese mondja — egyházmegyénk most Bonyhádon virágzó altanodánk bölcsője ez előtt 83 évvel; itt gyűltek össze akkoron az egyházmegye vezetői és köztitói az évi közgyűlésekre; itt volt 1786—1812-ig a dunántúli egyházkerület püspöki székhelye. — Nem csoda tehát, ha az egyházmegyei gyülekezetek képviselői a régi szép emlékek hatása alatt örömet s oly nagy számmal siettek a velünk együtt ünneplő gyülekezet vendégszerető falai közé. Lőrincz tárt karokkal fogadta ismerős és ismeretlen hitrokonait s közös ünnep lett július 16. és 17-ike.

16-án reggel 1/2 9-kor indult az Úrnak serege a szép és nagy templomba, előtte való napon a késő délutáni órákban előkészülvén a tanácskozáshoz. A helybeli dalárda a „Jövel Sz. Lélek Úr Isten“ magasztos dallamával iparkodott a szívek buzgóságát és áhítatát feléleszteni, s Lőrincz papja — kerületünk szép szavú lantosa, a mi Sánthánk imája felemelte szíveinket és lelkeinket a szent ünnepély magasságára. A lelkészi és tanítói kar, a világi nemes férfiak összegyűlt serege mellett különösen Lőrincz hívei töltötték be a tágas falak szentelt közét, s mindkét napon feszült és kitartó érdeklődéssel vettek részt a gyűlésen. Isten és szent vallásunk áldott és áldó szárnyai alatt voltunk!

A magyar király tanácsosa, egyházmegyénk vezére, egyházkerületünk büszkesége, a kinek majd bölcs tapintata, majd bátor szava már annyi és gyakran összetorlott nehézségeken átsegített bennünket, nagyságos Nádaszy Kálmán egyházmegyei felügyelő úr üdvözölte a nagyszámú közönséget s rövid beszéddel megnyitotta a gyűlést. Nyomban megindított a gyámintézeti gyűjtés, mely 34 frt 28 krt eredményezett.

A világi felügyelő két oldalán helyet foglalván két jeles esperesünk, megkezdődött a munka.

A kerületi gyűlésre az elnökségen kívül kiküldettek: egyháziak: Sántha, Graf, Támer, Kring, Vagner, Horváth, Tomka, Becht lelkészek; a tanári karból: Gyalog igazgató és Marhauser ephorus-tanárok; a tanítói karból: Mühl és Eifert tanítók.

Világiak közül: Fördös V., Petrich F., Sass István, Pesthy E. és Mór, Szeniczey G., Kurcz V. és József, Kirchnopf A., Thieringer L., Varga J., Dr. Láng F., Dr. Pól R. Dr. Andorka E., Fördös D., Kiss J. és Beck József urak.

Fő- és alesperes urak kimerítő évi jelentései után a zsinati előmunkálatoknak egyes részeire kiváló referátát adtak egyes megbizottak, különösen a törvénykezési részre. A közalapra nézve indítvány tétetett, hogy az 5 kr. leszállítassék 2 krra, a gyámintézet fenntartassék, minden gyülekezetben teremtsék ezen úton közalap, melynek évi bevételéből bizonyos perczent folyjon be az egytetemes közalapra. A közalap főképp iskolai, de különösen nőnevelési czélokra; a gyámintézet jövedelme egyházi és missiói czélokra fordíttassék.

A felsőbb hatósági átiratoknál különösen ajánlatott a gyülekezeteknek, hogy a regale megváltás folytán feleslegessé vált épületeket, a hol szükséges, lehetséges és czélszerű, vegyék meg iskolai czélokra.

A tanítói nyugdíj-törvény revisiója szempontjából szük-

séges és szétküldött nyomtatványok szerint elkülönítve kitüntetendő levén, mit kap a tanító mint kántor, — az egyházmegye azon javaslatot terjeszti a kerülethez, hogy a tanítók hiványilag biztosított fizetése nálunk csak is tanítói fizetésnek tekintessék.

A kegyes adományok között szerepel Ő Felségének, a királynak több rendbeli legkegyelmesebb adománya templomi és iskolai építkezésekre, melyeket a közgyűlés bódolatteljes halálával fogadott.

Az egyetemes gyűl. jkvi pontjainak tárgyalása alkalmával kimondatott, hogy a zsinati képviselők ne köttessenek utasítással.

A ker. és egyhm. gyűlési jegyzőkönyvi pontok kapcsán még számos bonyolódott kisebb ügy intéztetett el, a mely után számos kérvény, indítvány került a gyűlés asztalára, úgy hogy 17-én délután 1 és 2 óra közt lett csak a gyűlés befejezve.

Nem felejtkezhetünk el azon órákról sem, melyeket a képviselők nem a gyűlés asztalánál töltöttek.

Lőrincz községe a gyűlés alkalmára több átalakítást eszközölt vendéglő épületében, a hol a szokásos közebed és étkezés volt. Jókedv, barátság és fesztelenség a tisztességgel egybeforrva mindvégig fűszerezte a nyugalom óráit. Nemcsak élvezetes, de valósággal szellemes és talpra esett pohárköszöntőkben hiány nem volt, de volt komoly és magasztos irányban tartott is.

Estére és éjjelre sokan a vidékre rándultak. Uzd, Lőrincznek kiválóan intelligens és nemes filiája fogatszám szállította a vendégeket ki és be. Én és M . . . r barátom pedig még a házi gazdát megelőzve értünk a vendéglátó portára!

Ha Isten úgy akarja a kerületi gyűléskor aug. 13-án Bonyhádon viszont látjuk egymást. D i.

*

A soproni felső ev. esperesség f. é. július 17-én Locsmádon tartotta rendes évi közgyűlését Fleischhacker Károly esperes és dr. Schreiner Károly felügyelő ikerelnöklete alatt. A közgyűlést megelőző gyámintézeti istentiszteleten Löw Fülöp locsmádi lelkész Luk. 12, 49 alapján tartott egyházi beszédet. Az offerorium 35 frtot eredményezett.

A közgyűlést megnyitó beszéd, valamint az esperesi évi jelentés az esperesség rendezett viszonyainak igen élénk képét tárta a közgyűlés elé. Ezen jelentés egyszersmind tanuskodik arról, hogy mily nagy áldozatokra készek a mi gyülekezeteink. És valóban az esperesség nyolcz egyháza által a közel mult 10 év alatt épített 7 iskola, 1 templom, 1 paplak — összesen 70,000 frtnyi költségvetéssel, továbbá az a körülmény, hogy két egyházban most készülnek iskolaépítésre, egyben pedig, hol 4 év alatt erélyes önmegadóztatás által 8000 frtnál többet adott össze 120 család templomépítésre, ez mind élő tanubizonysága annak, hogy a hitbuzgóság hiveinkben nem apad, hanem emelkedik. Nagy szükségünk is van a gyülekezetek és hivek áldozatkészségére. A közeli jövő ismét nagy feladatot tűz elénk, áldozatot vár tőlünk. Égető szükség lesz az óvodák felállítására. Bár ezt az ügyet is felkarolnák egyházaink nem kisebb hitűséggel!

A közgyűlés többi tárgyaiból kiemeljük még Renner Henrik körlelkésznek beható évi jelentését, továbbá a „zsinati előmunkálatok“ tárgyalását.

Az esperességi közgyűlés után a gyámintézet virtsologi Rupprecht Kálmán és Löw Fülöp ikerelnöklete alatt tartotta évi gyűlését. Az évi gyűjtések eredménye 188 frt 52 kr. eddig elért összegek közt ez a legnagyobb. Ez ered-

mény létrehozásán különösen az esperességi tanítók fáradoztak, kik iskolánként gyámintézeti gyűjtéseket rendeztek. A gyűlés a szabad rendelkezésre álló 40 frtnyi összeget három negyedében Petőfalvának, mely templomot fog építeni a közel jövőben, egy negyedében pedig az esperességi „özvegy-árva-intézetnek“ szavazta meg. x.

KÜLFÖLD.

A Gusztáv-Adolf-egylet 1890-ik évi szeptember 15., 16., 17., 18- és 19-ik napjain Mannheimban tartandó 44-ik közgyűlésének ünnepélyrendje:

A gyűlés tartama alatt a Pfälzer Hofban (Lit. D. 1. 5), valamint a vasuti vonatok megérkezése idején az „Eisenbahn Hôtél“-ben, a pályaház szomszédságában nyitva áll valamennyi ünnepélyi vendég számára a jelentkezési és szállást jelölő iroda.

A központi elnökség irodája a Pfälzer Hofban van. A fő-, nő- és más egyletek küldöttei kéretnek, hogy megérkezésük után mielőbb a központi elnökség irodájában adják át meghatalmazásaikat, melyek átvételére a központi elnökség egy meghatalmazottja lesz jelen.

Ugyanennél teljesítendő: A szónokok sorába való feljegyeztetés, a közleményekre és ünnepi beszédekre való előjegyzés, a közös szeretetadományra való jelentkezés, vagy fizetés és másnemű fizetések, valamint azon istentiszteleti tárgyak iránt való kívánságok és jelentkezések, melyek a diaspora számára rendeltetvék.

Továbbá kéretnek, hogy a jelentkezési és elszállásolási irodában jelentkezési lapokon, a czím világos kitételével s azon jegyzéssel, hogy küldött-e valaki, történjék, hogy a név s a czím a jelenlévők jegyzékébe helyesen fölvétethessék. Ugyanazon irodában kiadatnak az ünnepély- és asztaljegyek, kiutatlatnak a lakások és mindennemű kívánt felvilágosítással szolgálnak.

Az ünnepély sorrendje:

Hétfő szeptember 15. dél előtt 9 óra. Központi elnökség tanácskozása a Pfälzerhofban, dél után a tanácskozás folytatása. **Kedd szeptember 16. d. e.** a központi elnökség tanácskozásának folytatása; d. u. 3 órakor a küldöttek és vendégek nyilvános üdvözlése a városház termében. Innét ünnepélyes bevonulás a Trinitatis templomba. **3½ órakor** az ünnepély bevezetése harangozással, **4 óra,** ünnepélyes istentisztelet a Trinitatis templomban, prédikál Doll D. praelatus Karlsruheból. Az istentisztelet befejezése előtt átnyujtatnak az ünnepi adományok, **7 óra,** nem nyilvános gyűlés a Ballhaus kis termében. Joguk van a részvételre a központi elnökség tagjain kívül a főegyletek küldötteinek s elnökeinek, valamint a külföldi egyleteknek, gyülekezeteknek vagy más testületeknek, a tiszteletbeli vendégeknek és a rendező bizottság tagjainak. A gyűlés végeztével társas együttlét a Ballhaus nagy termében. **Szerda szept. 17. reggel 7 órakor** a Concordia templom harangozás és chorál. **8½ órakor** a küldötteknek és ünnepelőknek gyülekezése a városház termében. Innét ünnepies bevonulás a Trinitatis templomba, **9 órakor** ünnepélyes istentisztelet a Trinitatis templomban, prédikál dr. Zimmermann Pál aesp. és tanár Bécsből, **11 órakor** nyilvános gyűlés a Concordia templomban. D. u. **3 órakor** ünnepélyes közebed a Ballhausban, **6 órakor** egyházi hangverseny a Trinitatis templomban, **1/2 8 órakor** társas összejövetel a Ballhaus termében. **Csütörtök szept. 18. reggel 7 órakor** chorál a Concordia templomról, **8 órakor** 2-ik nyilvános közgyűlés a Concordia templomban, d. u. **2½ órakor** kirándulás Heidelbergbe. **Péntek szept. 19. reggel 9 órakor** rajnai utazás Speierbe, a protestatio temploma alapkövetételéhez szükséges első ásónyomáshoz.

Zárójegyzetek. 1) Azon résztvenni kívánók, kik az ünneprendező bizottság közvetítésével szabad lakást

vagy díj mellett vendégfogadóban vagy magánháiban lakást nyerni óhajtanak, legkésőbb szeptember 6-ig „J. Aug. Engelsmann Mannheim“ cím alatt jelentkezzenek. Ugyane cím alatt már előre vehetők az asztal, ünnepélylapok és a rajnai utazáshoz szükséges utijegyek, az összegek előleges beküldése mellett.

2) Az ünnepélyjegy (3 márka) feljogosít az istentiszteletnél a nyilvános gyűléseknél, az egyházi hangversenyeknél és a heidelbergi kirándulásnál fentartott helyek igénybe vételére. E kiránduláshoz a jelentkezési irodában a jegyváltásnál vagy később az ünnepélyjegyek előmutatása mellett külön jegyek szolgáltathatók ki, melyek azonban, legkésőbb kedden este átveendőek. Ép ott s ugyanazon módon válthatók a rajnai utazáshoz Speierba és vissza (1 márka), a jegyek legkésőbb szerda estig. 3) Az asztal-jegy (3 márka bor nélkül) feljogosít a szerdán d. u. 3 órakor tartandó lakomán való részvételre. E részvétel azonban csak azoknak biztosítható, kik a jegyet kedden délig megváltották. Mannheim 1890. június 25-én. **Az ünnepély-rendező bizottság.**

VEGYESEK.

— *Lapunk érdekében.* Többszöri főszozlításunk daczára a lapnak igen sok tisztelt olvasója a folyó félve még sem elő nem fizetett, sem a lap további elfogadása iránt nem nyilatkozott; de a hátralékok sem törlesztettek. Minthogy a lap csakis az előfizetők hozzájárulásával tarthatja fel magát, olvasóinkat kötelezettségük teljesítésére ujalag tisztelttel kérjük.

Az egyházkerületek és egyházmegyéik közgyűléseiről szóló jelentések beküldése iránt sziveskedjenek az illető tisztelt testületek gondoskodni, hogy így az egyházunk körében előforduló határozatok köztudomásra hozatalával necsak mi teljesíthessük hirlapiról köteleességünket, hanem egyházunk egyeteme értesülvén a körében folyó mozgalmakról, határozataival egységes irányt követhessen. Különösen rendes levelezőinket kérjük, sziveskedjenek körükben előforduló bármily csekély jelentőségűnek látszó egyházi vagy iskolai eseményről gyorsan értesíteni lapunkat.

Szerkesztő.

— **Főtisztelendő dr. Szeberényi Gusztáv** püspök úrnak nemcsak környezetét, hanem minden tisztelőjét aggodalomba ejtő, hosszan tartó betegeskedése, a mit szívünkben kívánunk, talán véget fog érni, a mennyiben orvosainak követelésére a marillavölgyi üdülőhelyre távozik. Adja Isten, hogy rövid időn újabb erőben lássuk őt hivatalának élén.

— **Egyetemes gyűlés.** Br. Prónay Dezső egyetemes felügyelő úr ó méltósága a f. é. egyetemes gyűlést október hó 8-ikára d. e. 10 órára hívta össze Budapestre olyformán, hogy megelőző napon estveli 7 órakor egyetemes értekezlet fog tartatni.

— **Értesítés.** Azon követeknek tájékoztatására, a kik a dunántúli ág. hitv. egyházkerületi gyűlésre **Bonyhádra** vannak kiküldve, a következőket tartottuk szükségesnek fölemlíteni:

1. A kik akár Sopron felől a déli vaspályán át Zákányig, akár pedig Budapest felől a budapest-bécsi vasúton Dombóvárig jönnek, azok vagy délutáni 5 órakor vagy reggeli 7 órakor érkeznek a bonyhád-hidasdi állomásra.
2. Egy bizottság fogja ezen kerületi követeket fogadni és Bonyhádra bevinni, a kik aug. 5-ikén délutáni 5 órakor érkeznek.
3. A kik hajón szándékoznak ide jönni, azok Dombornál szállnak ki. Műtán azonban ott sokszor kocsihány van, fölkéretnek az illető urak, hogy saját érdekükben forduljanak a rendező bizottsághoz s rendeljenek meg költségükön kocsit.
4. Budapest felől lehet Hőgyészig gyorsvonaton is jönni. Természetes dolog, hogy ezekre is csak akkor vár a kocsit, ha általunk megrendelik.

5. Mindennemű fölvilágosítással szivesen szolgálunk s a leveleket „az ev. algyimnasiumhoz“ czimezve kérjük. Bonyhád, 1890. júl. 20. *Markhauser Imre,* bizottsági tag.

— **Tudósítás.** A soproni evang. tanítóképző-intézet I. évfolyamába oly ép testű s feddhetetlen magaviseletű ág. h. ev. növendékek vétetnek fel, kik 15. életévüket már meghaladták s a gymnasium, reál- vagy polg. iskola 4 alsó osztályát kellő sikerrel elvégezték, vagy legalább annyi jártasságuk van a vallásban, magyar nyelvben, számvetésben, földrajzban, történelemben és énekekben, mennyit nevezett iskolák négy alsó osztályában meg lehet szerezni. A belépni kívánó növendék erről iskolai bizonyítványt tartozik felmutatni, vagy felvételi vizsgának kell magát alávetnie. Továbbá igazolni tartozik orvosi bizonyítvánnyal testi épségét s másodszori beoltatását, keresztlevélben életkorát. A felvételi vizsga részletes tárgysorozatát az igazgató kívánatra megküldi. Tanítóképző-intézetünk tanfolyama négy éves s belakással van összekötve. Élelmezésben a növendékek a főiskolai tápintézetben részesülnek. A fél-évenként előre fizetendő évi járandóságok a következők: lakbér 20 frt, testgyakorlati díj 3 frt, orvosi díj 1 frt, orgonahasználati díj 1 frt, tápintézeti díj, melyért a növendék reggelit, ebédet és vacsorát kap, 40 frt, ez utóbbira nézve megjegyezzvén, hogy szegénysorsú, jó magaviseletű s szorgalmas tanulók díjleengedésben részesülhetnek, nevezetesen: 7 növendék nem fizet semmi tápint. díjat, 10—10 növendék díja pedig 40 frtról 15, 25 és 35 frtra szállítatik le. — Sopron 1890. júl. 23. — *Kapi Gyula.* igazgató.

— **A tiszakerületi eperjesi collegium** theológiájának tanári kara átdolgozta szervezetét s új 129 §-ból álló törvényjavaslatot terjeszt a Jolsván aug. 27—29. napjain tartandó kerületi közgyűlés elé. Az ellen, hogy az intézet saját ügyeit önállóan rendezni nincs és nem is lehet senki- nek kifogása, de hogy a lelkészképzés egyetemes érdeke a többi társintézetekkel való együttes eljárást igényel, azt nemcsak a dolog természete, hanem az egyetemes gyűlésnek fennálló határozata is megköveteli. Itt volna ideje már, hogy kivált a theologiai tanárkarok az együtvértározás érzetét egységes eljárásukkal buzgóbban ápolják, hogy ne legyen négy kerület, hanem négy kerületből álló egységes organizmus. De talán most, a zsinat küszöbén, kár is ily részletekkel nagyon sietni?!

— **A zólyomi esperességből** azon kedves tudósítást vettük, hogy f. hó 11-én tartott lelkészi értekezlet nagy-tiszteletű Moczkovcsák János főesperes úr 10 éves hivataloskodásának alkalmából aug. 27-én jubilaris ünnepélyt rendez, melyhez a kebelbeli gyülekezetek is előkészületeket tesznek. Úgy az ünnepelni készülő egyházmegye, mint az ünneplendő nagyérdemű férfiú fogadják e helyről is őszinte üdvkivánatunkat.

— **A bonyhádi algyimnasium** ötödik tanárának fizetését 1000 frtra emelendő, a tolnai egyházmegye gyülekezetei, lelkészei és tanítói újabban 200 frtnyi terhet vállaltak magukra. Az e tényben nyilatkozó áldozatkészség önmagát dicséri. — Ugyan a bonyhádi algyimnasiumnál a convictusi szűk terem helyett még a szünidőn egy tágas és teljesen megfelelő épület készül el.

— **A teszervölgyi** (Hontm.) társaskör f. hó 9-én a peleskei erdőben jótékonyczélú bazárral egybekötött táncmulatságot rendezett, midőn is a tiszta jövedelemből 10 frtot a honti ev. esp. papi özvegy-árva-intézetnek, 4 frtot pedig az udvarnokai ev. iskola céljaira juttatott.

— **Lelkészválasztások.** Tiszt. Terray Béla eddigi oláhpataki (Gömör) lelkész Süvetére (Gömörm.) választatván meg, helyébe az oláhpataki egyház f. hó 20-án egyhangúlag Sztehló Gerő löcsei segédlelkész választotta meg rendes lelképásztorává. Mindkét testvérnek új hivatalához Istentől áldást kívánunk.

— **Eljegyzés.** Strba János modor-királyfai lelkész eljegyezte Konyáry Pál, domonyi jegyző leányát Nellit.

— **Helyreigazítás.** Krupecz István „A középkori egyházszerkezet“ című munkájának ára hibásan volt 30 krra téve 50 kr. helyett; egyszersmind megjegyezzük, hogy a munka tiszta jövedelme fele részben a pozs. theol. akadémia s fele részben a honti ev. esp. papi özvegy-árva-intézetnek van szánva; előfizetheti a szerzőnél (Mere p. Gyűgy, Hontmegeye).

PÁLYÁZAT

ág. hitv. ev. külföldi egyetemre menő több rendbeli hittanulónak és tanárjelöltnek való ösztöndíjra.

A Glosius Sámuel és Dániel-féle alapítványt a pesti ág. h. ev. egyháznál kezelő bizottság ezennel közhírré teszi, hogy a főtírt alapítványból külhoni egyetemeken tanuló ág. h. ev. lelkészi, vagy pedig gymnasiumi tanári pályára készülő ifjak számára több rendbeli, egyenkint 210 német birod. markból álló ösztöndíj fog a jövő 1890/91. tanévre kiosztatni. — Ezen ösztöndíjak egymásutáni két éven át élvezhetők.

Az elnyerhetés feltételei:

1. Ha hittani jelölt a folyamodó, akkor már is két évi folyamat jól végzett legyen valamely magyarhoni protestáns theologiai intézetben.

2. Ha tanári pályára készül a folyamodó, akkor az érettségi bizonyítvány kelte után már két évig honi vagy külföldi magasabb intézetben a maga választott szakában jó sikerrel tanult legyen.

3. Azonkívül mindenik folyamodó a választott pálya különbsége nélkül legyen:

a) magyarországi születésű és ágostai hitvallású;

b) a magyar nyelvet tudományosan ismerje, helyesen írja és beszélje, mely körülmény hiteles külön bizonyítvány által igazolandó be;

c) legyen feddhetlen erkölcsi jellemű és jeles szorgalmu.

Ennélfogva felhivatnak ezennel külhoni egyetemeken levő mindazon lelkészi- vagy tanári jelöltek, kik már egy év óta a Glosius Sámuel és Dániel-féle ösztöndíjak élvezetében vannak, hogy ha még további egy évre külgyetemen maradni és az ösztöndíjakat élvezni óhajtásuk: azt az előttük tudva levő feltételek teljesítése mellett 1890 szeptember 30-ig alólírott bizottsági jegyzőnél kérvényileg jelentsek be.

Felhivatnak továbbá mindazon külegyetemen tanuló vagy oda még csak ezután kimenni szándékozó lelkészi- s tanárjelöltek, kik a fennebb részletezett minőségi feltételeknek meg bírván felelni, ilyen ösztöndíjat a jövő 1890/91. tanévben élvezni óhajtának, hogy a fent megírt kellékeknek kétségtelen beigazolására akár eredetiben, akár hitelesített másolatban melléklendő tanodai — ha van, candidaticumi — vagy egyetemi és egyéb bizonyítványokkal ellátott, az alább kikötött tanítási kötelezettséget is tartalmazó, sajátkezűen irt és aláírt, lakhelyüket és az utolsó posta-állomással jegyzett kérvényeiket f. 1890. é. szeptember 30-ig való zárdó előtt (melynél később beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek) bérmentve és lepecsételve alólírott bizottsági jegyzőhöz, (Budapest, V. bálvány utca 8. sz.) küldjék be.

A megszavazott ösztöndíjat a díjnyertes hit- és tanárjelöltek nem a tanév elején, hanem csak annak második fele kezdetén, miután bizonyítványaikat az illető egyetemen sikerrel töltött első félévről és egyszersmind a második félévre lett beiratásuk felől is, (Frequentations Zeugnis und Anmeldungsbogen) a 210 ném. bir. markról szóló sajátkezű nyugtájukkal együtt előlegesen beküldötték, fogják posta útján bérmentesen megkapni, mívégre szükséges, hogy egyetemi lakásukat a nyugta beküldésekor pontosan megírják.

A ki ezen hit- és tanárjelölti ösztöndíjat már egy évig húzta, a rákövetkező évre is annak élvezetében csak úgy maradhat meg, ha reá újban is érdemesnek tapasztaltatott, ha továbbá már az első évben a philosophiát, beleértve a philológiát és kivált erkölestani philosophiát is szorgalommal tanulta, s a második évben is tanulja; végre ha magát előre arra kötelezte, hogy a külegyetemen töltött ösztöndíjas két esztendő után a hazába térve, a pesti ág. ev. magyar-német egyházgyülekezet tanodájában, ha kívántatni fog, mérsékelt díj mellett egy évig segédtanári hivatalt viselend.

Kelt Budapesten. 1890. július 1-én.

Zsigmondy Jenő, jegyző.

Búsbach Péter, elnök.

A breznóbányai ág. hitv. evang. egyház elemi iskolájánál rendes kántor-tanítói állomás üresedésbe jövén, erre ezennel pályázat hirdettetik.

Megkívántatik kellő szakképzettségen kívül a magyar, tót és német nyelvben való jártasság és az orgonálásban való kiváló képzettség.

Teendőik: a reá bizandó osztályok tanítása és vezetése, az egyház fenntartván magának az egyik osztályból a másikba esetleg leendő áthelyezésnek jogát; az iskolai teendőknön kívül az egyház által megállapított kántori teendőik végzése.

Javadalmazás: a) évi 540 frt előleges havi részletekben nyerendő fizetés, b) fenti fizetés után öt szolgálati évenként 5% emelkedő s 75 frtig terjedő korpótlék, c) 15 frt évi irodai átalány.

Ezen b), alatti javadalmazást Breznóbánya szab. kir. város pénztárából kapja.

Továbbá: d) 35 köbméter puha tűzifa, házhoz hozva, e) szabad lakás, f) 4 pozsonyi mérő buza, g) 16 pozsonyi mérő rozs, h) 12 pozsonyi mérő zab, i) 10 bécsi mázsa széna, k) 10 bécsi mázsa rozs- és zabszalma, l) egy káposztás föld fele részének haszonélvezete, m) temetkezési funkcióért bucsuztatóval 1 frt, bucsuztató nélkül 50 kr., n) hirdetések után 50 kr., o) úrvacsorai offertorium negyedrészen,

m), n), o) alatt elősorolt jövedelmek egyenlő fele részben megosztandók az egyház második kántor-tanítójával.

Az egyház által orgonálási próbához meghívott és ahhoz megjelent pályázók 10 frt utazási költségmegtérítésben részesülnek.

Kellően felszerelt és a breznóbányai ág. hitv. evang. egyházra címzett folyamodványok f. évi augusztus hó 15-ig bezárólag alulírotthoz küldendők.

Az állomás f. évi szeptember hó 22-én elfoglalandó. Breznóbánya, 1890. július hó 22-én.

Polónyi János,
egyh. felügyelő.

A szarvasi ág. ev. főgymnasium körében pályázat nyitattik:

1. Classica philologiai tanszékre. Előnye van annak, ki oklevele szerint a latin mellett valamely modern nyelv tanítására képes.

2. Természetráji és földrajzi tanszékre. Előnye van annak, ki oklevele, vagy eddigi gyakorlata szerint az alsó osztályokban a számtan tanítására képes.

E tanszékek évi javadalma 800—800 frt, mely összeg havi részletekben előre fizettetik. Az ág. hitv. evang. elnöknek előnyvel bírnak. Sikerrel megállott próbaév után az oklevéllel bírók a fenntartó esperesség választásának alávetve, rendes tanári minőségben alkalmaztatni kilátással bírnak. Minden tanszék elfoglalása heti 18—20 órára kötelez. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. A megválasztott kötelezett tagja a szarvasi tanárnyugdíjintézetnek, a békési ág. ev. esperességi és a bányakerületi özvegyárva- és segélyintézeteinek. Pályázók összes irataikat f. é. augusztus 3-ig alulírotthoz küldjék.

Szarvason, 1890. július 10-én. Achim Adám, esperes.